

Spis treści

Wstęp	5
Społeczno-polityczna i wojskowo-geograficzna charakterystyka	
terenu działania armii „POMORZE”	9
Społeczno-geograficzna charakterystyka obszaru działań	9
Przygotowanie Pomorza do wojny	15
Przygotowanie ewakuacji	16
Przygotowanie zniszczeń	17
Przygotowanie doraźnych umocnień obronnych	19
Przygotowanie przepraw przez Wisłę	26
Koncepcje ruchu oporu na terenach przewidzianych do czasowego opuszczenia	27
Dyslokacje jednostek i instytucji wojskowych	28
Skład i zadania armii „POMORZE”	33
Charakterystyka dowództwa i sztabu armii „Pomorze”	39
Skład i charakterystyka jednostek armii „Pomorze”	41
Ostatnia koncepcja interwencji gdańskiej	57
Ostatnia koncepcja ugrupowania armii „Pomorze”	63
Grupa Osłony „Czersk”	63
Oddział Wydzielony „Starogard”	71
Oddział Wydzielony „Tczew”	72
Oddział Wydzielony „Wisła”	73
9 dywizja piechoty	74
15 dywizja piechoty	77
Grupa Operacyjna „Wschód”	78
Oddziały dyspozycyjne dowództwa armii „Pomorze”	84
Sąsiedzi armii „Pomorze”	87
Wiadomości dowództwa armii „Pomorze” o ugrupowaniu wojsk niemieckich	88
Ostatnie minuty	89
Niemieckie ugrupowanie wyjściowe w pasie obrony	
armii „POMORZE” 31 sierpnia	92
Niemieckie rozpoznanie polskiego ugrupowania i rzeczywisty stosunek sił	99
Przebieg działań armii „POMORZE” 1—3 września	105
1 września	105
Walki w rejonie Chojnic w godzinach porannych	105
Sytuacja na odcinku Pomorskiej BK oraz OW „Kościerzyna” i „Starogard”	110

Walki o mosty w Tczewie	110
Pierwsza i ostatnia walka OW „Wisła”	113
Pierwsze walki w pasie 9 dywizji piechoty	116
Sytuacja w rejonie 15 dywizji piechoty	118
Pierwsze walki Grupy Operacyjnej „Wschód”	118
Dowództwo armii „Pomorze” w pierwszych godzinach wojny	119
Marsz 27 dywizji piechoty na południe	121
Obrona Tczewa	122
Opóźnianie nieprzyjaciela na kierunku Bytów — Kościerzyna	123
Wycofanie się Zgrupowania „Chojnice” w rejon Rytla	124
Przełamanie obrony 9 dywizji piechoty	132
Plan wspólnego natarcia 9 i 27 dywizji piechoty	137
Rozwój sytuacji w rejonie Bydgoszczy i jezior koronowskich	140
Pierwsza faza bitwy w rejonie Melna	141
Sytuacja i decyzje wydane przez sztab armii „Pomorze”	145
Przegrupowanie Grupy Osłony „Czersk”	147
2 września	151
Zadania oddziałów niemieckich na 2 września	151
Sztab armii „Pomorze” wobec groźby odcięcia oddziałów w Borach Tucholskich	152
Nieudane nocne przeciwnatarcie 9 dywizji piechoty. Przygotowania do kolejnego przeciwnatarcia	155
Dalsze marsze 27 dywizji piechoty	158
Grupa Osłony „Czersk” w marszu na nowe stanowiska	160
Rozkaz dowódcy armii o wspólnym działaniu 9 i 27 dywizji piechoty oraz Pomorskiej BK	163
Natarcie 9 dywizji piechoty	165
Boje spotkaniowe w rejonie Świekatowa — rozbicie 27 dywizji piechoty	169
Przejście Grupy Osłony „Czersk” w rejon Bydgoszczy	175
Przełamanie linii jezior koronowskich	180
Bitwa 2 września w rejonie Melna	183
Sytuacja w końcu 2 września	190
3 września	195
Działania niemieckie	195
Zamiar walki dowódcy armii „Pomorze”	197
Próby zorganizowania przeprawy przez Wisłę w Świeciu	199
Walki o przedmoście Bydgoszczy	201
Wyjście z okrążenia Pomorskiej Brygady Kawalerii	202
Opuszczenie przedmościa bydgoskiego	206
Niekorzystne rozstrzygnięcie bitwy w rejonie Melna	207
Próby wyjścia z okrążenia oddziałów 9 i 27 DP oraz GO „Czersk”	213
Zgrupowanie piechoty płk. Majewskiego	222
Dramat na przeprawach w rejonie Świecia	228
Próba przebicia się na Grudziądz	230
Bilans bitwy w Borach Tucholskich i w rejonie Melna	231
Odwrot armii „POMORZE” 4—8 września	237
4 września	237
5 września	246
6 września	253
7 września	262

8 września	271
Udział armii „POMORZE” w bitwie nad Bzurą 9—14 września	280
Sytuacja na froncie północno-zachodnim 9—12 września	280
9 września	283
10 września	290
11 września	297
12 września	302
13 września	312
Położenie wojsk niemieckich i ich przygotowania do rozbicia armii „Pomorze” i armii „Poznań”	312
Działania GO gen. Karaszewicza-Tokarzewskiego	313
Przygotowania do natarcia armii „Pomorze” w kierunku Skierniewic	318
14 września	323
Natarcie armii „Pomorze” na Skierniewice	323
Walki GO gen. Karaszewicza-Tokarzewskiego w rejonie Płocka	332
Zaniechanie natarcia na Skierniewice i przejście do obrony linii Bzury	336
Okrażenie i rozbicie armii „POMORZE” 15—21 września	338
Działania niemieckie zmierzające do okrażenia i rozbicia oddziałów polskich nad Bzurą 15—21 września	338
Plan gen. Kutrzeby wyjścia z okrażenia i zadania armii „Pomorze”.	
15 września	339
Odparcie niemieckiego uderzenia w rejonie Łowicza przez GO gen. Bołtucia	341
Działania GO gen. Karaszewicza-Tokarzewskiego oraz GO gen. Grzmota-Skotnickiego	342
16 września	346
Przełamanie obrony GO gen. Bołtucia	346
Załamanie się uderzenia GO gen. Karaszewicza-Tokarzewskiego oraz GO gen. Grzmota-Skotnickiego	350
Decyzja gen. Kutrzeby o przerwaniu bitwy nad Bzurą i wycofania się do Warszawy	352
17—21 września	354
Epilog	356
Wykaz skrótów	368
Bibliografia	369
Indeks nazwisk	374
Indeks nazw geograficznych	380
Spis szkiców i schematów	396